

29 iulie 2008

VARA A FOST LUNGĂ și încă nu s-a sfârșit. Pe 26 iunie am terminat prima parte a romanului, iar de atunci, de mai mult de o lună, le-am luat pe Vanja și pe Heidi de la grădiniță și le-am dus acasă, cu tot ceea ce presupune o viață de zi cu zi devenită astfel mai aglomerată. Niciodată n-am înțeles rostul vacanței, niciodată n-am simțit nevoia de așa ceva, întotdeauna mi-am dorit doar să muncesc mai mult. Însă, dacă trebuie, trebuie. Prima săptămână plănuiserăm, de fapt, să o petrecem la casa de vacanță pe care Linda ne-a pus să o cumpărăm toamna trecută și care urma să fie în același timp loc pentru scris și refugiu de weekend, însă după trei zile am renunțat și ne-am întors cu mașina în oraș. Să aduni trei copii mici și doi adulți pe o suprafață nu prea mare, cu oameni de jur împrejur și fără altă ocupație decât plivitul grădinii și tunsul ierbii nu e neapărat o idee bună, în special dacă starea de spirit predominantă este de la bun început dezbinarea. Ne-am certat și am ridicat tonul de mai multe ori, probabil spre amuzamentul vecinilor, iar senzația de claustrofobie pe care mi-o dădeau cele câteva sute de grădini meticuloș cultivate, populate de oameni bătrâni pe jumătate dezbrăcați, mă făcea irascibil. Astfel de stări de spirit sunt repede receptate și preluate de copii, în

special de Vanja, ea reacționează aproape instantaneu la schimbări ale tonului și ale intensității vocii și, dacă lucrurile scapă de sub control, începe să facă ceea ce știe că ne displace cel mai mult iar dacă durează suficient de mult, ne face să ne pierdem cumpătul. Deja frustrați la maximum, ne e aproape imposibil să ne mai apărăm, și o ținem așa, în țipete, strigăte și nefericire. În săptămâna următoare am închiriat o mașină și ne-am dus pe insula Tjörn, nu departe de Göteborg, unde prietena Lindei, Mikaela, care este nașa Vanjei, ne invitase la cabana de vară a iubitului ei. O întrebam dacă știa cum e să stai cu trei copii și dacă era într-adevăr sigură că vrea să venim, dar era sigură, așa spusese, putea găti cu copiii, se gândise, putea să-i ia și pe ei la scăldat și la pescuit de crabi, ca să avem și noi puțin timp pentru noi. Am acceptat oferta și am plecat cu mașina până la reședința de vară de pe Tjörn, la marginea acestui straniu peisaj ce părea aproape la fel cu sudul Norvegiei, am parcat și am tăbărât înăuntru cu toți copiii, plus bagajele. Ideea fusese să stăm acolo toată săptămâna, însă trei zile mai târziu ne-am încărcat lucrurile în mașină și am luat-o din nou către sud, spre ușurarea evidentă a Mikaelei și a lui Erik.

Oamenii care nu au copii rareori înțeleg ce presupune asta, indiferent cât de maturi și de inteligenți ar fi în rest – în orice caz, așa a fost pentru mine înainte să am copii. Mikaela și Erik sunt oameni axați pe carieră, de când o cunosc, Mikaela a avut numai funcții de conducere în domeniul cultural, în timp ce Erik este directorul unei fundații internaționale cu sediul în Suedia. După Tjörn, urma să mergă la o întâlnire în Panama, înainte ca amândoi să-și petreacă apoi concediul în Provence, căci asta este viața lor: locuri despre care eu doar am citit pe ei îi așteaptă cu brațele deschise. Și în această viață am pătruns noi cu scutecele și cu șervețelele noastre umede, cu John care se cațără peste tot, cu Heidi și Vanja

care se bat și urlă, râd și plâng, care niciodată nu mănâncă la masă, care niciodată nu fac ce spunem noi – în orice caz, nu atunci când suntem cu alții și chiar *ne dorim* să se comporte frumos, fiindcă își dau seama: cu cât mai mare este miza pentru noi, cu atât mai indisciplinați devin ei, și, chiar dacă reședința aceea de vară era mare și încăpătoare, nu era suficient de mare și de încăpătoare pentru ca ei să accepte să treacă neobservați. Erik se prefăcea că nu se teme de nimic, voia să pară generos și prietenos cu copiii, dar era constant contrazis de limbajul corpului, de brațele lipite de trup, de felul cum tot timpul mergea și punea lucrurile înapoi la locul lor și de privirea parcă ațintită în depărtări. Era apropiat de lucrurile și de locul pe care le cunoscuse toată viața, însă distant față de cei care îl populau în acele zile, se uita la ei așa cum te-ai uita la o cârțiță sau la un porc spinos. L-am înțeles și l-am plăcut. Dar, în același timp, eu venisem acolo cu toate astea după mine, și orice întâlnire adevărată era imposibilă. Erik își făcuse studiile la Cambridge și la Oxford și lucrase mai mulți ani ca broker în cartierul financiar din Londra, însă, la o plimbare pe care el și Vanja au făcut-o pe un deal de lângă mare, a lăsat-o să se cațere singură la câțiva metri în față, în timp ce el stătea nemișcat și admira priveliștea, fără a lua în calcul faptul că ea avea doar patru ani și că nu putea aprecia singură riscurile, prin urmare, cu Heidi în brațe, a trebuit să fug într-acolo și să preiau controlul asupra situației. Atunci când, o jumătate de oră mai târziu, ne-am așezat într-o cafenea, eu cu picioarele țepene după sprintul de pe munte, și l-am rugat să-i dea lui John bucățele dintr-o chiflă pe care o pusese lângă el, fiindcă eu trebuia să le urmăresc pe Heidi și Vanja și în același timp să le aduc ceva de mâncare, el a dat din cap, avea să se ocupe, totuși nu a împăturit ziarul din care citea, nici măcar nu și-a ridicat privirea, și nu a observat cum John, la o jumătate de metru de el, devenea din ce în

ce mai agitat și, într-un final, a început să țipe până ce s-a înroșit la față, de frustrare că bucățița pe care o voia se afla sub nasul lui, dar n-o putea ajunge. Am văzut-o pe Linda, care stătea la celălalt capăt al mesei, că s-a enervat rău, însă și-a mușcat limba, n-a făcut nici o remarcă, a așteptat până când am ieșit, m-a luat deoparte și atunci mi-a spus că ar trebui să mergem acasă. Imediat. Obișnuit cu capriciile ei, i-am spus că ar trebui să tacă din gură și să nu ia astfel de decizii când e așa de nervoasă. Asta a făcut-o, desigur, să fie și mai nervoasă, și lucrurile au continuat așa până când, în dimineața următoare, ne-am suit în mașină și am luat-o din loc.

Cerul senin, albastru, și peisajul meschin și bătut de vânt, dar frumos, împreună cu bucuria copiilor și cu faptul că ne aflam într-o mașină, și nu într-un compartiment de tren sau la bordul unui avion, care pentru noi fuseseră mijloacele principale de transport în ultimii ani, au mai relaxat atmosfera, dar n-a durat mult până am luat-o de la capăt, căci trebuia să mâncăm, iar restaurantul pe care l-am găsit și lângă care am oprit s-a dovedit a fi al unui club de iahting –, însă, mi-a spus ospătarul, dacă treceam podul, intram în oraș, iar acolo, după vreo cinci sute de metri, era un alt restaurant, așa că douăzeci de minute mai târziu ne aflam pe un pod înalt și îngust, dar intens circulat, împingând două cărucioare, flămânzi și înconjurați doar de un peisaj industrial. Linda era furioasă, privirea i se întunecase, tot timpul nimeream în asemenea situații, a spus ea printre dinți, absolut nimeni nu mai pățea așa ceva, nu eram în stare de nimic, acum ar fi trebuit să mâncăm toată familia, am fi putut să ne simțim bine, dar noi mergeam prin vânt, năuciți de mașini care vâjâiau și de gaze de eșapament pe blestematul ăsta de pod. Mai văzusem vreodată familii cu trei copii, afară, într-o asemenea situație? Strada pe care mergeam s-a terminat în fața unei uși de metal cu logoul

unei firme de securitate. Pentru a intra în oraș, care, de altfel, părea trist și dezolat, a trebuit să facem un ocol de cel puțin cincisprezece minute prin peisajul industrial. Aș fi părăsit-o, fiindcă întotdeauna se plângea, întotdeauna voia altceva, dar nu făcea niciodată nimic ca să-l obțină, doar se plângea și iar se plângea, niciodată nu lua lucrurile așa cum erau, iar când realitatea nu corespundea așteptărilor, pe mine dădea vina, în probleme mărunte sau importante. Bun, ne-am fi despărțit, însă chestiunile de logistică ne aduceau întotdeauna din nou împreună, aveam o mașină și două cărucioare, așa că nu ne-a rămas decât să ne prefacem că ceea ce fusese spus nu fusese totuși spus, să împingem cărucioarele murdare și șubrede peste pod și în sus până la frumosul club de iahting, să le săltăm în mașină și să punem copiilor centura ca să mergem până la cel mai apropiat McDonald's, care s-a dovedit a fi într-o benzinărie chiar la ieșirea din centrul orașului Göteborg, unde eu am stat afară pe o bancă și mi-am mâncat cârnatul, în timp ce Vanja și Linda stăteau în mașină și-i mâncau pe ai lor. John și Heidi dormeau. Excursia plănuită la parcul de distracții Liseberg am anulat-o, n-ar fi făcut decât să înrăutățească lucrurile dată fiind starea de spirit care domnea acum printre noi, în schimb, câteva ore mai târziu, ne-am oprit, dintr-un impuls de moment, la un „Tărâm al basmelor“ ieftin și improvizat, unde totul era de cea mai proastă calitate, și i-am dus întâi pe copii la un mic „circ“, care consta dintr-un câine ce sărea prin niște cercuri așezate la înălțimea unui genunchi, dintr-o doamnă forțoasă, cu înfățișare masculină, venită probabil de undeva din Europa de Est, care, îmbrăcată în bikini, arunca aceleași cercuri sus în aer și le rotea în jurul șoldurilor – trucuri pe care se pricepea să le facă orice fată din școala mea primară – și dintr-un bărbat blond de vârsta mea, cu iminei, turban și colăcei de grăsime atârând deasupra șalvarilor, care și-a umplut gura

cu benzină și de patru ori a scuipat flăcări înspre tavanul jos. John și Heidi se holbau de ai fi zis că le ies ochii din cap. Vanja rămăsese cu gândul la ghereta pe lângă care trecuserăm unde puteai câștiga jucării de pluș, așa că trăgea încontinuu de mine și mă întreba când avea să se termine spectacolul. Din când în când mă uitam la Linda. Stătea cu Heidi în brațe și avea lacrimi în ochi. Când am ieșit din sală și am început să coborâm înspre mașinuțe, împingându-ne fiecare căruciorul pe lângă o piscină mare cu un tobogan lung, în spatele căruia trona un troll enorm, înalt de vreo treizeci de metri, am întrebat-o de ce se emoționase.

– Nu știi, a spus ea. Întotdeauna m-a mișcat circul.

– Cum așa?

– E atât de jalnic, atât de mic și de ieftin! Și, totodată, atât de frumos!

– Chiar și ăsta?

– Da. Nu i-ai văzut pe Heidi și pe John? Erau complet hipnotizați.

– Dar Vanja nu, am replicat zâmbind.

Linda a zâmbit și ea.

– Ce? a întrebat Vanja, întorcându-se. Ce-ai zis, tata?

– Am spus doar că, la circ, nu te-ai gândit decât la animăluțul de pluș pe care l-ai văzut jos.

Vanja a zâmbit așa cum zâmbea de obicei atunci când vorbeam despre ceva ce făcuse ea. Mulțumită, dar și avidă, gata de mai mult.

– Ce-am făcut? a întrebat.

– M-ai tras de mânecă. Și ai zis că vrei să pui fise.

– De ce? a continuat ea.

– De unde să știu eu? i-am răspuns. Voi ai probabil să câștigi vreun animăluț de pluș.

– Putem să ne ducem acum?

– Da, am spus. E acolo jos.

Am arătat în lungul potecii pavate, înspre leagănele și aparatele pe care abia dacă le puteam zări printre copaci.

–Primește și Heidi una? a spus ea.

–Dacă vrea, a spus Linda.

–Vrea, a spus Vanja și s-a aplecat înspre Heidi, care stătea în cărucior. Vrei, Heidi?

–Da, a spus Heidi.

A trebuit să cumpărăm fise de nouăzeci de coroane în total până ca fiecare să-și capete șoricelul de pluș. Soarele ardea pe cer deasupra noastră, aerul din pădure era stătut, tot felul de sunete zornăitoare și stridente de la aparatele din jur se amestecau cu muzica disco a anilor '80 care venea de la tarabe. Vanja a vrut vată de zahăr, așa că zece minute mai târziu stăteam la o masă lângă un chioșc, înconjurați de viespi nerăbdătoare și agresive, într-o căldură de cuptor care făcea ca zahărul să se lipească de tot ce atingea, adică de masă, de spatele căruciorului, de brațe și de mâini, spre enervarea zgomotoasă a copiilor, care nu asta își imaginaseră văzând aparatul ce învârtea zahăr. Cafeaua mea era amară și aproape de nebăut. Un băiat micuț și murdar a venit spre noi pe tricicletă, direct în căruciorul lui Heidi, și ne-a privit așteptând să vadă ce spunem. Avea părul și ochii închiși la culoare, putea fi român, albanez sau poate grec. După ce s-a izbit cu roata de câteva ori de cărucior, s-a poziționat în așa fel încât să nu putem ieși și a rămas acolo, cu ochii în pământ.

–Ce-ar fi s-o întindem? am spus.

–Heidi voia să dea o tură pe cal, a spus Linda. Nu putem face asta mai întâi?

Un bărbat solid cu urechi clăpăuge, negricios și el, a venit și l-a ridicat pe băiatul cu bicicleta, l-a cărat în spațiul liber în fața chioșcului, l-a bătut de câteva ori ușurel pe cap și s-a întors la caracatița mecanică pe care o manevra. Brațele acesteia erau echipate cu coșulețe

mici în care te puteai așeza și care urcau și coborau, rotindu-se în același timp lent. Băiatul a început să pedaleze în spațiul liber, unde oameni în haine de vară veneau și plecau fără încetare.

– Sigur, am spus și m-am ridicat, am luat vata de zahăr a Vanjei și pe a lui Heidi și le-am aruncat într-un coș de gunoi și am împins căruciorul cu John, care își rotea capul dintr-o parte în alta ca să prindă toate lucrurile interesante, către alea ce ducea în „Vestul Sălbatic“.

Dar, în „Vestul Sălbatic“ – o movilă nisipoasă cu trei barăci proaspăt construite pe care stătea scris „mină“, „șerif“ și „închisoare“, ultimele două pline de afișe cu „căutat de poliție“, și care erau mărginite de mesteceni, pe o parte, și de o rampă unde tinerii se dădeau pe plăci, pe cealaltă parte –, locul de călărit era închis. Înăuntru, chiar mai sus de „mină“, est-europeanca de la circ stătea pe o piatră și fuma.

– Căluț! a spus Heidi și s-a uitat în jur.

– Atunci mergem la măgărușul de la intrare, a spus Linda.

John și-a trântit de pământ biberonul cu apă. Vanja s-a strecurat pe sub gard și a fugit înspre „mină“. Văzând-o, Heidi s-a ridicat din cărucior și i-a luat-o pe urme. Am zărit un automat alb-roșu de cola în spatele presupusului birou al șerifului, m-am scotocit în buzunarul pantalonilor și am evaluat conținutul: două elastice de păr, o agrafă de păr cu buburuză, o brichetă, trei pietre și două scoici mici pe care Vanja le găsisese pe insula Tjörn, o hârtie de douăzeci de coroane, două monede de cinci și nouă de o coroană.

– Eu fumez o țigară între timp, am spus. Mă așez acolo.

Am arătat cu capul înspre un trunchi de copac de la marginea parcului. John și-a ridicat brațele în aer.

–Du-te! a spus Linda și l-a săltat din cărucior. Ți-e foame, John? a spus ea. Ah, ce cald e! Nu-i nicăieri vreun pic de umbră pe-aici? Să mă pot așeza și eu cu el?

–Acolo, sus, am spus și am arătat înspre restaurantul de pe deal, care era construit sub formă de tren, cu bufetul în locomotivă și mesele în vagon.

Nu se zărea nici picior de om. Scaunele stăteau reze-mate cu spătarul de mese.

–Acolo mă duc, a spus Linda. Și îi dau puțin să sugă. Ești tu atent la fete?

Am dat din cap, m-am întors spre automatul de cola și am cumpărat o doză, m-am așezat pe trunchiul de copac, mi-am aprins o țigară și am ridicat privirea înspre coliba de lemn construită în grabă, unde Vanja și Heidi făceau curse înăuntru și afară, pe ușă.

–Aici e beznă înăuntru! mi-a strigat Vanja. Vino să vezi!

Am ridicat mâna și i-am făcut semn, lucru cu care, din fericire, a părut să se mulțumească. Ținea tot timpul șoarecele strâns la piept cu cealaltă mână.

Apropo, unde era șoricelul lui Heidi?

Am iscodit cu privirea în sus pe deal. Și acolo, chiar lângă biroul șerifului, l-am zărit cu capul băgat în nisip. La restaurant, Linda a tras un scaun lângă perete, s-a așezat și a început să-l alăpteze pe John, care la început a dat din picioare, apoi s-a liniștit complet. Doamna de la circ urca spre vârful dealului. Un tăun m-a pișcat de picior. L-am plesnit cu atâta forță, încât mi l-am făcut zob pe piele. Țigara avea un gust groaznic pe căldură, dar am tras cu înverșunare fumul în plămâni și m-am holbat în sus la vârfurile de molid, de un verde intens acolo unde soarele strălucea asupra lor. Un alt tăun mi s-a așezat pe picior. L-am alungat nervos, m-am ridicat, am aruncat țigara jos și am luat-o înspre fete, cu cutia de cola pe jumătate plină și încă rece în mână.

–Tata, tu te duci în spate cât noi suntem aici și încerci să ne vezi printre scânduri, bine? a spus Vanja, mijind ochii la mine.

–În regulă, am răspuns și am dat ocol barăcii.

Le-am auzit fățându-se și chicotind înăuntru. Mi-am aplecat capul înspre o crăpătură și m-am uitat înăuntru. Însă diferența dintre lumina de afară și întunericul din interior era prea mare ca să văd ceva.

–Tata, ești acolo? a strigat Vanja.

–Da.

–Ne vezi?

–Nu. Ați devenit invizibile?

–Da!

Când au ieșit, m-am prefăcut că nu le văd. Mi-am ațintit privirea asupra Vanjei și am chemat-o.

–Dar sunt aici, a zis ea, dând din mâini.

–Vanja! am spus. Unde te-ai dus? Ieși, te rog, asta nu mai e glumă!

–Dar sunt aici! Aici!

–Vanja...!

–Tu chiar nu mă vezi? Chiar sunt invizibilă?

Părea nespus de fericită, dar îi simțeam totodată o ușoară neliniște în voce. Exact atunci John a început să tipe. M-am uitat în sus. Linda s-a ridicat, ținându-l strâns lipit de ea. Nu-i stătea în fire să tipe așa.

–A, aici ești! i-am spus Vaniei. Ai fost aici tot timpul?

–Daaaa, a făcut ea.

–Auzi că John plânge?

Ea a dat din cap și s-a uitat în sus.

–Atunci trebuie să mergem, am spus. Haide!

Am apucat-o de mână pe Heidi.

–*Nu vleau*, a spus. *Nu vleau să îți de mână!*¹

–În regulă, i-am zis. Atunci urcă-te în cărucior!

¹ Replicile scrise cu italice sunt în limba suedeză în original (n.red.)

–Nu vleau căluciol! a spus.

–Să te duc în brațe, atunci?

–Nu vleau blațe!

M-am dus după cărucior. Când m-am întors, ea se urcase pe gard. Vanja se așezase pe jos. Sus pe deal, Linda coborâse din restaurant, era acum pe drum și s-a uitat în jos, ne-a chemat la ea făcându-ne semn cu mâna. John continua să urla.

–Nu vreau să merg, a spus Vanja. Mă dor picioarele.

–De-abia dacă ai mers un metru toată ziua! am exclamat. Cum să te doară picioarele?

–Eu n-am picioare. Trebuie să mă duci în brațe.

–Nu, Vanja, astea-s prostii! Nu pot să te duc în brațe.

–Ba da!

–Urcă în cărucior, Heidi! am spus. Mergem la călărit.

–Nu vleau căluciol, a insistat Heidi.

–Eu n-am picioaaare! a spus și Vanja.

Ultimul cuvânt îl strigase.

Începeam să clocotesc de furie. Am simțit impulsul să le ridic și să le car pe fiecare sub câte un braț. Nu o dată mi se întâmplase să plec cu ele zvârcolindu-se și urlând în brațele mele, netulburat în fața trecătorilor, care întotdeauna se holbau atât de curioși la scenele astea ale noastre, de parcă aș fi purtat o mască de maimuță sau așa ceva.

Dar acum am reușit să mă temperez.

–Poți tu să te așezi în cărucior, atunci, Vanja? am propus.

–Dacă mă ridici tu.

–Nu, ai să te ridici singură.

–Ba nu, a spus. Eu n-am picioare.

Dacă n-aș fi cedat, am fi rămas acolo până a doua zi dimineață, căci, dacă Vanjei îi lipsea răbdarea și se dădea bătută în fața celei mai mici piedici, devenea în schimb infinit de încăpățanată când era vorba s-o țină pe-a ei.